

POSTANOWIENIE

Dnia 2 lutego 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk

SSN Jan Górowski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa T. K.

przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń "Allianz Polska" - Spółce Akcyjnej

z siedzibą w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 2 lutego 2011 r.,

zażalenia powoda

na postanowienie o kosztach

zawarte w wyroku Sądu Okręgowego w Ł.

z dnia 8 września 2010 r.,

- 1. odrzuca zażalenie w części dotyczącej kosztów postępowania przed sądem pierwszej instancji,**
- 2. oddala zażalenie w pozostałej części,**
- 3. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 300 (trzysta) złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w Ł. wyrokiem z dnia 8 września 2010 r. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 14 maja 2010 r. w ten sposób, że powództwo oddalił. W pkt pierwszym (I 2) wyroku zasądził od powoda T. K. na rzecz pozwanego Towarzystwa Ubezpieczeń „Allianz Polska” spółki akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 2400 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz zwrócił (pkt I 3) powodowi z Sądu Rejonowego w Ł. kwotę 154 zł uiszczoną w dniu 22 grudnia 2009 r. pod pozycją [...] tytułem niewykorzystanej części zaliczki.

W pkt drugim wyroku zasądził od powoda T. K. na rzecz Towarzystwa Ubezpieczeń „Allianz Polska” spółki akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 550 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Postanowienie Sądu Okręgowego w zakresie kosztów powód zaskarżył zażaleniem i wniósł o jego uchylenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie do Sądu Najwyższego na podstawie art. 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c. przysługuje, odmiennie niż wynika to z zasady ustanowionej w art. 394¹ § 2 k.p.c., na orzeczenia o kosztach procesu wydane po raz pierwszy przez sąd drugiej instancji, niezależnie od tego czy w danej sprawie przysługuje skarga kasacyjna, czy też jest ona niedopuszczalna. Zażalenie to może być wniesione na postanowienie sądu drugiej instancji co do kosztów procesu, które nie były przedmiotem rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 2010 r. II CZ 45/10, BSN 2010, nr 9, s. 12, z 16 czerwca 2010 r. I CZ 30/10 niepubl. z dnia 24 września 2010 r. IV CZ 60/10 niepubl. z dnia 23 czerwca 2010 r. II CZ 7/10 niepubl.). Bez znaczenia z punktu widzenia powyższej oceny jest to, że rozstrzygnięcie sądu drugiej instancji co do kosztów postępowania przed sądem pierwszej instancji różni się od zapadłego w tym względzie rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji. Możliwość odmiennych rozstrzygnięć w toku instancji jest oczywistym założeniem kontroli instancyjnej orzeczeń.

Sądem pierwszej instancji w zakresie orzekania o kosztach procesu jest ten sąd, do którego kognicji należy orzekanie o zwrocie kosztów w danym zakresie po raz pierwszy. Zaskarżeniu zażaleniem do Sądu Najwyższego podlega więc postanowienie sądu drugiej instancji co do kosztów procesu w takim zakresie, w jakim mogło być ono wydane tylko przez ten sąd w orzeczeniu kończącym postępowanie apelacyjne. Zakres ten obejmuje orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego oraz orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego w przypadku, gdy Sąd Najwyższy po rozpoznaniu skargi kasacyjnej uchylił wyrok sądu apelacyjnego i przekazał sprawę temu sądowi do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego (art. 108 § 2 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.). Przepis ten nie może być interpretowany w sposób rozszerzający.

W przedmiotowej sprawie koszty postępowania w pierwszej instancji zostały rozstrzygnięte po raz pierwszy wyrokiem Sądu Rejonowego w Ł. w pkt 3 orzeczenia w postaci ich wzajemnego zniesienia między stronami postępowania. Sąd Okręgowy orzekł zatem o kosztach postępowania przed Sądem pierwszej instancji po raz drugi rozpoznając apelację pozwanego. W konsekwencji – zażalenie powoda w zakresie, w którym zaskarża rozstrzygnięcie co do kosztów procesu w postępowaniu przed sądem I instancji należało jako niedopuszczalne odrzucić.

W zakresie zażalenia na koszty postępowania apelacyjnego zawarte w pkt II wyroku Sądu Okręgowego nie znajduje uzasadnienia zarzut naruszenia art. 102 k.p.c. Zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis wyraża zasadę słuszności w orzekaniu o kosztach, stanowiąc wyjątek od zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Nie konkretyzuje on pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawiając ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi (por. m.in. postanowienie SN z dnia 20 grudnia 1973 r., II CZ 210/73, LEX nr 7366). Podstawę do jego zastosowania stanowią konkretne okoliczności danej sprawy, przekonujące o tym, że w danym przypadku obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu na rzecz przeciwnika byłoby niesłuszne, niesprawiedliwe. Stanowią je zarówno fakty związane z samym procesem jak i leżące poza nim,

a dotyczące sytuacji życiowej, stanu majątkowego stron, które powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego. Zatem przepis art. 102 k.p.c. powinien być zastosowany wówczas, gdy w okolicznościach danej sprawy obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu przeciwnika byłoby rażąco niezgodne z zasadami słuszności. W przedmiotowej sprawie takie okoliczności nie zachodzą. W przedmiotowej sprawie powód był zwolniony od kosztów sądowych jedynie częściowo, tj. w zakresie opłaty od pozwu. Sąd pierwszej instancji pomimo wniosku powoda nie znalazł podstaw do zwolnienia go od kosztów sądowych w całości.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji (art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁴ oraz art. 398²¹, w zw. z art. 373 k.p.c.).